

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ
УКРАЇНИ**
Державний біотехнологічний університет
Кафедра туризму

**ДЕРЖАВНЕ УПРАВЛІННЯ
ТУРИСТИЧНО-РЕКРЕАЦІЙНОЮ
ДІЯЛЬНІСТЮ(ОК.4)**

**STATE ADMINISTRATION BY
TOURIST AND RECREATION
ACTIVITY**

**РОБОЧА
ПРОГРАМА
НАВЧАЛЬНОЇ
ДИСЦИПЛІНИ**

**СПЕЦІАЛЬНІСТЬ
242 Туризм і рекреація
ОПІ «Туризм і рекреація»
Другий(магістерський) РВО**

Укладач:
Худавердієва
В.А.

м. Харків 2023

ДЕРЖАВНЕ УПРАВЛІННЯ ТУРИСТИЧНО-РЕКРЕАЦІЙНОЮ ДІЯЛЬНІСТЮ (ОК. 4) Робоча програма для студентів спеціальності 242 Туризм і рекреація ОПП «Туризм і рекреація», другий (магістерський) РВО/ доцент Худавердієва В.А. // Державний біотехнологічний університет. Кафедра туризму. – Харків. :РВВДБТУ, 2023 р.–15 с.

ЗАТВЕРДЖЕНО

Завідувач кафедри

туризму _____ **Омельченко Г.Ю.**
“ _____ ” _____ 2023р.

ПОГОДЖЕНО

Гарант ОПП

_____ **Омельченко Г.Ю.**
“ _____ ” _____ 2023 р.

Робоча програма навчальної дисципліни розглянута і схвалена на засіданні кафедри туризму від 29.08.2023 року протокол №1.

Опис навчальної дисципліни
«ДЕРЖАВНЕ УПРАВЛІННЯ ТУРИСТИЧНО-РЕКРЕАЦІЙНОЮ ДІЯЛЬНІСТЮ»

Найменування показників	Галузь знань, напрям підготовки, освітній рівень підготовки	Характеристика навчальної дисципліни
Кількість кредитів–5	Галузь знань – 24 «Сфера обслуговування»	Обов'язкова
Модулів – 2	Спеціальність 242 «Туризм і рекреація» Освітньо-професійна програма «Туризм і рекреація»	Рік підготовки:
Змістових модулів – 2		1-й
Загальна кількість годин–150		Семестр
Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних – 4,0 самостійної роботи здобувача–6,0	Освітній рівень – перший (бакалаврський)	1-й
		Лекції
		24 год.
		Практичні, семінарські
		20 год.
		Лабораторні
		–
Самостійна робота		
106 год.		
Вид контролю:		
екзамен		

Структура навчальної дисципліни

Назва змістових модулів	Кількість годин					
	денна форма					
	усього	у тому числі				
		Л.	П.	Л.	ІНДЗ	С.Р.
1	2	3	4	5	6	7
ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 1. ЗАГАЛЬНА ХАРАКТЕРИСТИКА ПРАВОВИХ ЗАСАД ТА ДЕРЖАВНОГО УПРАВЛІННЯ ТУРИСТИЧНО-РЕКРЕАЦІЙНОЮ ДІЯЛЬНІСТЮ						
Тема 1. Джерела правового регулювання туристичної діяльності	12	2	2			8
Тема 2. Конституція України та Закони України як джерела правового регулювання туристичної діяльності	12	2	2			8
Тема 3. Підзаконні нормативно-правові акти як джерела правового регулювання туристичної діяльності	12	2	2			8
Тема 4. Міжнародно-правові акти як джерела правового регулювання туристичної діяльності	12	2	2			8
Тема 5. Правовий статус міжнародних туристичних організацій	12	2	2			8
Тема 6. Державне регулювання туризму в Україні. Юридична відповідальність за порушення законодавства про туризм	12	2	2			8
<i>Разом за змістовим модулем 1</i>	72	12	12			48
ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 2. ПРАВОВЕ РЕГУЛЮВАННЯ ОРГАНІЗАЦІЇ ТА ЗДІЙСНЕННЯ ТУРИСТИЧНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ						
Тема 7. Туристична діяльність як об'єкт правового регулювання	12	2	2			8
Тема 8. Туристичні формальності	14	2	2			10
Тема 9. Договірні відносини при здійсненні туристичної діяльності	14	2	2			10
Тема 10. Правове забезпечення безпеки в туризмі	14	2	2			10
Тема 11. Особливості правового регулювання окремих видів туризму	12	2				10
Тема 12. Правове регулювання зовнішньоекономічної діяльності у сфері туризму	12	2				10
<i>Разом за змістовим модулем 2</i>	78	12	8			58
Усього годин	150	24	20			106

ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 1. ЗАГАЛЬНА ХАРАКТЕРИСТИКА ПРАВОВИХ ЗАСАД ТА ДЕРЖАВНОГО УПРАВЛІННЯ ТУРИСТИЧНО-РЕКРЕАЦІЙНОЮ ДІЯЛЬНІСТЮ

Тема 1. Джерела правового регулювання туристичної діяльності

Класифікація нормативно-правових актів, що регламентують діяльність у сфері туризму. Програми розвитку туризму в Україні. Закон України «Про туризм» як спеціальний нормативно-правовий акт. Еволюція правового регулювання туристичної діяльності в Україні. Структура та сфера дії Закону України «Про туризм».

Тема 2. Конституція України та Закони України як джерела правового регулювання туристичної діяльності

Конституційні засади правового регулювання туристичної діяльності. Функції правового регулювання туристичної діяльності. Державне регулювання туристської діяльності. Правовий статус державних органів з регулювання туризму в Україні.

Тема 3. Підзаконні нормативно-правові акти як джерела правового регулювання туристичної діяльності

Значення підзаконних нормативно-правових актів у сфері правового регулювання туристичної діяльності в Україні. Види підзаконних нормативно-правових актів у сфері правового регулювання туристичної діяльності в Україні. Правила перетинання державного кордону громадянами України. Поняття, зміст та особливості туристичних формальностей. Паспортні та візові формальності. Митні та валютні формальності. Безпека туристичних подорожей. Страхування в туризмі. Безпека в галузі туризму. Правила проведення туристських подорожей з учнівською та студентською молоддю України. Вимоги безпеки під час надання туристичних послуг з підвищеним ризиком. Страхування у сфері туристичної діяльності. Договір страхування. Страхові ризики. Франшиза. Страхова сума і страхове відшкодування. Обов'язкові види страхування туристів (медичне та від нещасного випадку). Санітарно- епідеміологічні формальності.

Тема 4. Міжнародно-правові акти як джерела правового регулювання туристичної діяльності

Сучасна поняттєвий апарат міжнародного туризму. Міжнародно-правове регулювання туристської діяльності. Поняття та ознаки міжнародно-правових актів. Види міжнародно-правових актів. Форми міжнародного співробітництва у сфері туризму. Міжнародні туристичні організації. Основні міжнародно-правові джерела правового регулювання туристичної діяльності. Міжнародно-правові стандарти здійснення туристичної діяльності. Шенгенські угоди. Історія, структура, керівні органи, комітети та напрями діяльності ЮНВТО. Співробітництво України

Тема 5. Правовий статус міжнародних туристичних організацій

Правовий режим міжнародної туристичної діяльності. Всесвітня туристична організація (ЮНВТО). Сучасна поняттєвий апарат міжнародного туризму. Міжнародно-правове регулювання туристської діяльності. Поняття та ознаки міжнародно-правових актів. Види міжнародно-правових актів. Форми міжнародного співробітництва у сфері туризму. Міжнародні туристичні організації. Основні міжнародно-правові джерела правового регулювання туристичної діяльності. Міжнародно-правові стандарти здійснення туристичної діяльності. Шенгенські угоди. Історія, структура, керівні органи, комітети та напрями діяльності ЮНВТО. Співробітництво України з ЮНВТО.

Тема 6. Державне регулювання туризму в Україні. Юридична відповідальність за порушення законодавства про туризм

Завдання правового регулювання ліцензування туристичної діяльності. Ліцензійні умови провадження туроператорської діяльності. Організаційні вимоги при здійсненні туристичної діяльності. Фінансове забезпечення відповідальності туроператора. Сертифікація і стандартизація у сфері туристичної діяльності. Правове регулювання кадрового забезпечення діяльності туристичного підприємства. Професійна підготовка фахівців у галузі туризму.

Поняття і види юридичної відповідальності. Види відповідальності суб'єктів туристичної діяльності. Нормативно-правове забезпечення відповідальності за порушення законодавства в галузі туризму. Ознаки юридичної відповідальності. Господарсько-правова відповідальність. Цивільно-правова відповідальність. Відповідальність туроператора (турагента) за невиконання умов договору про туристичне обслуговування.

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 2. ПРАВОВЕ РЕГУЛЮВАННЯ ОРГАНІЗАЦІЇ ТА ЗДІЙСНЕННЯ ТУРИСТИЧНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

Тема 7. Туристична діяльність як об'єкт правового регулювання

Підприємницька діяльність у сфері туризму. Види підприємницької діяльності в туризмі. Поняття туристичної діяльності. Організаційні форми та види туризму. Внутрішній та міжнародний туризм. Суб'єкти туристичної діяльності. Державна реєстрація туристичного підприємства.

Тема 8. Туристичні формальності

Порядок оформлення документів для виїзду громадян України за кордон. Обмеження щодо виїзду за кордон громадян України. Порядок організації виїзду дітей за кордон на відпочинок та оздоровлення. Проведення туристських подорожей з учнівською і студентською молоддю України.

Тема 9. Договірні відносини при здійсненні туристичної діяльності Договірні відносини. Правовий статус туристичних агентів та

туристичних операторів. Права та обов'язки суб'єктів туристичної діяльності. Права та обов'язки туристів та екскурсантів. Встановлення категорій об'єктів туристичної інфраструктури. Договір на туристичне обслуговування. Договір на екскурсійне обслуговування. Договір на готельне обслуговування. Положення про туристичний ваучер.

Тема 10. Правове забезпечення безпеки в туризмі

Державна політика, функції, способи і механізми правового регулювання у туристичній галузі. Учасники відносин в туристичній діяльності. Безпека в галузі туризму.

Тема 11. Особливості правового регулювання окремих видів туризму

Основні види туризму за законодавством України. Морські та річкові круїзи: поняття та види. Організація і обслуговування морських і річкових подорожей. Особливості правового регулювання сільського туризму в Україні та світі.

Тема 12. Правове регулювання зовнішньоекономічної діяльності у сфері туризму

Поняття, види, суб'єкти зовнішньоекономічної діяльності. Система нормативно-правових актів про зовнішньоекономічну діяльність. Зовнішньоекономічний контракт (договір). Зовнішньоекономічна діяльність туристичного підприємства. Документи, що регулюють договірні відносини на міжнародному рівні. Франчайзингові угоди в міжнародній туристичній діяльності. Специфіка укладання договорів з іноземними туристичними підприємствами.

ФОРМУЛЮВАННЯ КОМПЕТЕНТНОСТЕЙ ТА ПРОГРАМНИХ РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ ОПП:

Головною метою вивчення дисципліни «Державне управління туристично-рекреаційною діяльністю» є набуття студентами теоретичних знань щодо основних категорій та понять правового регулювання туристичної діяльності, оволодіння практичними навичками щодо застосування юридичних інструментів здійснення туристичної діяльності.

Предметом вивчення дисципліни є сукупність правовідносин, що виникають у ході здійснення туристичної діяльності.

Вивчення дисципліни забезпечує формування у фахівців компетентності щодо теоретичних і практичних правових знань, засвоєння найважливіших положень правового забезпечення в туристичній діяльності, а також формування здатностей:

реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні;

зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя; діяти соціально відповідально та свідомо; до критичного мислення, аналізу і синтезу; працювати в міжнародному контексті; застосовувати знання у практичних ситуаціях; розробляти, просувати, реалізовувати та організовувати споживання туристичного продукту; забезпечувати безпеку туристів у звичайних та складних форс-мажорних обставинах; діяти у правовому полі, керуватися нормами законодавства.

Результати навчання. За результатами вивчення курсу здобувачі вищої освіти можуть: знати, розуміти і вміти використовувати на практиці основні положення туристичного законодавства, національних і міжнародних стандартів з обслуговування туристів; пояснювати особливості організації рекреаційно-туристичного простору; ідентифікувати туристичну документацію та вміти правильно нею користуватися; розуміти принципи, процеси і технології організації роботи суб'єкта туристичного бізнесу та окремих його підсистем (адміністративно-управлінська, соціально-психологічна, економічна, техніко-технологічна); проявляти повагу до індивідуального і культурного різноманіття; проявляти толерантність до альтернативних принципів та методів виконання професійних завдань; діяти у відповідності з принципами соціальної відповідальності та громадянської свідомості; професійно виконувати завдання в невизначених та екстремальних ситуаціях.

Компетентності:

ІК - Здатність розв'язувати складні задачі дослідницького та/або інноваційного характеру у сфері туризму і рекреації

ЗК1. Здатність до організації, планування, прогнозування результатів діяльності

ЗК6. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.

СК3. Здатність до управління туристичним процесом у публічному секторі, в туристичній дестинації, туристичному підприємстві на різних ієрархічних рівнях.

СК4. Здатність організовувати діяльність та співпрацю суб'єктів регіонального, національного та міжнародного туристичних ринків на засадах сталого розвитку з урахуванням світового досвіду.

Програмні результати навчання:

РН5. Здійснювати комплексний аналіз і оцінювання функціонування туристичного ринку різних ієрархічних рівнів, прогнозувати тенденції його розвитку.

РН6. Аналізувати та оцінювати діяльність суб'єктів туристичного ринку, планувати результати їх стратегічного розвитку.

PH7. Організувати співпрацю зі стейкхолдерами, формувати механізми взаємодії суб'єктів туристичного ринку з урахуванням аспектів соціальної та етичної відповідальності.

PH8. Управляти процесами в суб'єктах індустрії туризму та рекреації на різних ієрархічних рівнях, які є складними, непередбачуваними і потребують нових стратегічних підходів.

PH9. Розробляти та реалізовувати проекти у сфері туризму та рекреації на засадах економічної, соціальної і екологічної ефективності.

PH12. Аналізувати, формулювати і реалізовувати національну та регіональну туристичну політику, вдосконалювати механізми управління туристичними DESTINATIONAMI на національному, регіональному та локальному рівнях.

ЛАБОРАТОРНІ (ПРАКТИЧНІ, СЕМІНАРСЬКІ) ЗАНЯТТЯ

№ з/п	Тема	Перелік практичних завдань для виконання студентами	Кількість годин
1	Державна політика, напрями та способи її регулювання в галузі туризму	Державна політика, функції, способи і механізми правового регулювання у туристичній галузі. Учасники відносин в туристичній діяльності.	2
2	Організаційні форми туризму, основні поняття та нормативно-правова база	Організаційні форми туризму та основні поняття. Нормативно-правова база здійснення туристичної діяльності. Координація туристичної діяльності.	2
3	Загальні положення про право на туризм і свободу туристських подорожей	Поняття і зміст права на туризм. Основні принципи і напрями розвитку туризму. Поняття і зміст свободи туристських подорожей.	2
4	Державне регулювання й фінансування туризму	Органи центральної та місцевої державної виконавчої влади в галузі туризму та готельного господарства. Ліцензування та сертифікація в туризмі та готельному бізнесі. Національна рада з туризму. Рада представників і об'єднання суб'єктів туристичної діяльності. Туристська асоціація України. Асоціація готельних об'єднань та готелів міст України. Економічна діяльність в галузі туризму та готельного господарства. Фонд розвитку туризму України.	2

5	Управління туристичними формальностями. Сутність туристичних формальностей	Поліцейські формальності. Паспортні формальності. Візові формальності. Візовий та безвізовий режими. Шенгенська угода і свобода пересування країнами Європи. Митні формальності та валютний контроль. Медико-санітарні формальності. Формальності безпеки. Відповідальність за порушення формальностей туристами.	2
6	Регіональний розвиток туризму	Регіональний розвиток туристичної галузі та готельного господарства в країнах світу. Основні цілі, напрями й методи туристичної політики в Україні. Форми, методи та механізм управління регіональним розвитком туризму. Організаційна структура регіонального управління туризмом.	2
7	Регіональні програми розвитку туризму	Основні підходи до розробки регіональних програм розвитку туризму. Концептуальні засади планування розвитку туризму. Методи планування та прогнозування розвитку туризму. Особливості стратегічного планування розвитку туризму і його місце в системі управління розвитком регіону.	2
8	Основи стандартизації в туризмі	Сутність та правові аспекти стандартизації сфери туризму в Україні. Види стандартів у сфері туризму: міжнародні, міждержавні та національні. Організація стандартизації туристичних послуг в Україні. Перелік та зміст стандартів сфери туризму України.	2
9	Основи сертифікації в туризмі	Сутність, цілі, завдання і правила сертифікації туристичних послуг. Міжнародна практика сертифікації послуг у сфері туризму. Сертифікація послуг розміщення та послуг харчування в Україні.	2
10	Основи ліцензування в туризмі	Ліцензування як засіб державного регулювання туристичної діяльності. Порядок ліцензування в туризмі. Ліцензійні умови, механізм отримання ліцензії.	2
Всього годин			20

САМОСТІЙНА РОБОТА

Теми та завдання для самостійного вивчення	Кількість годин
Джерела правового регулювання туристичної діяльності	8
Конституція України та Закони України як джерела правового регулювання туристичної діяльності	8
Підзаконні нормативно-правові акти як джерела правового регулювання туристичної діяльності	8
Міжнародно-правові акти як джерела правового регулювання туристичної діяльності	8
Правовий статус міжнародних туристичних організацій	8
Державне регулювання туризму в Україні. Юридична відповідальність за порушення законодавства про туризм	8
Туристична діяльність як об'єкт правового регулювання	8
Туристичні формальності	10
Договірні відносини при здійсненні туристичної діяльності	10
Правове забезпечення безпеки в туризмі	10
Особливості правового регулювання окремих видів туризму	10
Правове регулювання зовнішньоекономічної діяльності у сфері туризму	10
Разом	106

МЕТОДИ НАВЧАННЯ

Методи організації та здійснення навчально-пізнавальної діяльності: лекція, пояснення, доповідь, бесіда, інструктаж, ілюстрація; методи стимулювання і мотивації навчально-пізнавальної діяльності.

Лекція – логічно вивершений, науково обґрунтований і систематизований виклад певного наукового або науково-методичного питання, ілюстрований, за необхідності, засобами наочності та демонстрацією дослідів. Лекція є однією з основних організаційних форм навчальних занять і, водночас, методів навчання.

Практичні заняття – форма навчального заняття, на якому викладач організує детальний розгляд здобувачами окремих теоретичних положень навчальної дисципліни та формує вміння та навички їх практичного застосування шляхом індивідуального виконання сформульованих завдань.

Консультація – форма навчального заняття, при якій здобувач отримує відповіді від викладача на конкретні запитання або пояснення певних

теоретичних положень чи аспектів їх практичного застосування (проводяться протягом семестру – поточні та екзаменаційні консультації).

Під час відповідних форм навчання застосовуються наступні методи навчання:

1. Пояснювально-ілюстративні: знання не просто повідомляють, а пояснюють, обґрунтовують, коментують, ілюструють для більшого розуміння сутності там де це необхідно.

2. Репродуктивний метод: багатократне повторення знань, відтворення на практиці через різні досліди.

3. Проблемний: створення пошукових ситуацій. Розвиває активність, самостійність, творчі здібності, а здобувачі вищої освіти отримують еталон наукового мислення і пізнання.

4. Евристичний: знання отримуються в результаті власної творчої пізнавальної праці студентів. Викладач показує шлях для пошуку знань, планує етапи дослідження та їх співвідношення.

5. Дослідницький: творче засвоєння знань. Це спосіб організації пошукової, творчої діяльності студентів, спрямованої на розв'язання нових проблем у галузі екології.

МЕТОДИ КОНТРОЛЮ

Система оцінювання результатів успішності засвоєння знань, вмінь, комунікацій, автономності та відповідальності здобувачів включає поточний, модульний (відповідно визначеному змістовому модулю), та підсумковий контроль результатів навчання.

Поточний контроль здійснюється протягом семестру під час проведення лекційних, практичних, семінарських занять і оцінюється сумою набраних балів.

Поточний контроль знань здобувачів здійснюється за двома напрямками:
I – контроль систематичності та активності роботи на семінарських та практичних заняттях;

II – контроль за виконанням завдань для самостійного опрацювання.

Поточний контроль здійснюється у формі: усне опитування; письмові контрольні роботи; тестування.

Модульний контроль проводиться з урахуванням поточного контролю за відповідний змістовий модуль і має на меті інтегровану оцінку результатів навчання здобувача після вивчення матеріалу з логічно завершеної частини дисципліни – змістового модуля.

Підсумковий контроль проводиться у формі екзамену в терміни, передбачені графіком навчального процесу.

Екзамен – це форма підсумкової атестації, що полягає в оцінці засвоєння здобувачем теоретичного та практичного матеріалу з навчальної дисципліни за семестр.

РОЗПОДІЛ БАЛІВ, ЯКІ ОТРИМУЮТЬ ЗДОБУВАЧІ

Поточне тестування та самостійна робота												Підсумковий тест	Сума
ЗМ1						ЗМ2							
T1	T2	T3	T4	T5	T6	T7	T8	T9	T10	T11	T12	20	100
6	8	6	6	6	8	6	8	6	6	6	8		
40						40							

T1,T2,T3,...,T12 – теми змістових модулів 1 і 2.

Шкала оцінювання: національна та ЄКТС

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, курсового проекту (роботи), практики	для заліку
90–100	A	відмінно	зараховано
82–89	B	добре	
75–81	C		
66–74	D	задовільно	
60–65	E		
35-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання
0-34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

ПЕРЕЛІК МЕТОДИЧНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ДЛЯ ПРОВЕДЕННЯ ЛАБОРАТОРНИХ(ПРАКТИЧНИХ, СЕМІНАРСЬКИХ)ЗАНЯТЬ

Шифр	Назва методичної розробки
M-1	Державне управління туристично-рекреаційною діяльністю: конспект лекцій для студентів другого (магістерського) рівня вищої освіти денної та заочної форми навчання спеціальності 242 «Туризм і рекреація»/ В.А.Худавердієва. – Харків: ДБТУ, 2023. – 48 с.
M-2	Державне управління туристично-рекреаційною діяльністю: методичні вказівки, тести та завдання для самостійного вивчення для студентів другого (магістерського) рівня вищої освіти денної та заочної форми навчання спеціальності 242 «Туризм і рекреація»/ В.А.Худавердієва. – Харків: ДБТУ, 2023. – 44с.

ПЕРЕЛІК ТЕХНІЧНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ПРОВЕДЕННЯ ЛАБОРАТОРНИХ (ПРАКТИЧНИХ, СЕМІНАРСЬКИХ) ЗАНЯТЬ

№	Назва технічних (прилади, інструменти, реактиви) засобів навчання
1	Мультимедійний проєктор та екран

РЕКОМЕНДОВАНІ ДЖЕРЕЛА ІНФОРМАЦІЇ

Рекомендована література

1. Конституція України: Прийнята на п'ятій сесії Верховної Ради України 28 черв. 1996 р. - К.: Просвіта, 1996. - 80 с.
2. Господарський кодекс України від 16.01.2003 р. № 436-IV. ВВР, 2003, № 18, № 19-20, № 21-22, ст.144
3. Митний кодекс України від 13.03.2012 р. № 4496-VL ВВР, 2012, № 44-45, № 46-47, № 48, ст.552)
4. Податковий кодекс України від 02.12.2010 № 2755-VI. ВВР, 2011, № 13-14, № 15-16, № 17, ст.112.
5. Цивільний кодекс України від 16.01.2003 № 435- IV/ВВР, 2003, №№ 40-44, ст.356.
6. Закон України "Про внесення змін до Закону України "Про туризм" від 18.11.2003р. №1282 - IV - Режим доступу: zakon 1. rada.gov.ua/ cgi - bln/lavs/main. /cgi
7. Закон України «Про стимулювання розвитку регіонів».- Закон України від 8 вересня 2005 р. №2850 -IV - Режим доступу: zakon 1. rada.gov.ua/ cgi - bln/lavs/main. /cgi
8. Закон України "Про ліцензування певних видів господарської діяльності" від 01.06.2000р. ВВР України, 2000-№36 - с.299.
9. Закон України «Про зовнішньоекономічну діяльність» від 16.04.1991 № 959-XII з подальшими змінами та доповненнями.
10. Агафонова Л.Г., Агафонова О.С. Туризм, готельний та ресторанний бізнес: ціноутворення, конкуренція, державне регулювання: Навч. посіб. - К.: Знання України, 2002. 352 с.

Інформаційні ресурси в Інтернеті

1. Всесвітній економічний форум (англ.) URL:
<http://www.weforum.org/en/initiatives/gcp/index.htm>
2. Всесвітня рада з туризму і подорожей (The World Travel & Tourism Council) (англ.)
URL:http://www.wttc.org/eng/Tourism_Research/Economic_Data_Search_Tool/index.php
3. Офіційний сайт Світової спадщини ЮНЕСКО (англ.) URL:
<http://whc.unesco.org>

4. World Tourism Organization UNWTO URL: <http://www2.unwto.org>
5. Бібліотека ім. В.І. Вернадського. URL: <http://www.nbu.gov.ua/>
6. Бібліотека ім. В.Г. Короленко. URL: <http://korolenko.kharkov.com/>
7. Бібліотека ДБТУ. URL: <https://library.khntusg.com.ua/> Електронна бібліотека. URL: <http://lib.meta.ua/>
8. Нормативно-правова база України URL: <http://zakon3.rada.gov.ua/>
9. Державна служба статистики України URL: <http://www.ukrstat.gov.ua/>